

**XIII Seminarium z cyklu Metodyka Rozpoznawania i Dokumentowania
Złóż Kopalin oraz Geologicznej Obsługi Kopalń
pt. Dokumentowanie, ochrona złóż kopalin i problemy ochrony środowiska
Międzyzdroje, 8–10.06.2011**

W dniach 8–10 czerwca 2011 r. w Międzyzdrojach odbyło się XIII Seminarium z cyklu Metodyka Rozpoznawania i Dokumentowania Złóż Kopalin oraz Geologicznej Obsługi Kopalń, pt. *Dokumentowanie, ochrona złóż kopalin i problemy ochrony środowiska*. Patronat nad konferencją objął główny geolog kraju Henryk Jacek Jezierski. Spotkanie zostało zorganizowane przez Instytut Górniczego Odkrywkowego *Poltegor-Instytut* i jego Zakładowe Koło SITG, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Oddział Geologii Morza oraz Katedrę Geologii Złożowej i Górnictwej Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej.

W seminarium uczestniczyli przedstawiciele uczelni, instytutów naukowych, urzędów marszałkowskich i przemysłu.

Obrady otworzył dyrektor Instytutu Górniczego Odkrywkowego *Poltegor-Instytut* Szymon Modrzejewski, a jako pierwszy zabrał głos główny geolog kraju dr Henryk Jacek Jezierski. Minister w swoim wystąpieniu przedstawił m.in. kwestie dotyczące metodyki dokumentowania złóż. Zaznaczył, że złoża kopalin, jako zasoby środowiska naturalnego Polski, zasługują na szczególną uwagę ze względu na ich znaczenie gospodarcze i nieodnawialność, dlatego ważne jest dążenie całego środowiska geologicznego, także organów administracji geologicznej, do nieustannego podno-

szenia jakości opracowywanych dokumentacji geologicznych złóż kopalin i jakości danych uzyskiwanych w trakcie prac geologicznych.

W trakcie spotkania H.J. Jezierski wspomniał także o ułatwieniach dla przedsiębiorców w zakresie gospodarowania złożami. W nowej ustawie *Prawo geologiczne i górnicze* zrezygnowano m.in. z koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin nieobjętych własnością górniczą oraz złóż wód leczniczych, termalnych i solanek. Natomiast w przypadku postępowań koncesyjnych nowe regulacje przewidują ich znaczące odbiurokratyzowanie i skrócenie procesu koncesyjnego.

W nowej ustawie odstąpiono od określania kryteriów bilansowości, ale to nie oznacza całkowitej dowolności w procesie dokumentowania złóż – podkreślił podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska. Wyjaśnił, że po wejściu w życie ustawy dokumentacja geologiczna będzie sporządzana z uwzględnieniem granicznych wartości parametrów definiujących złożę i jego granice, określonych w akcie wykonawczym wraz z wymaganiami dla dokumentacji geologicznej.

Ponadto główny geolog kraju mówił o potrzebie wzmocnienia instrumentów przeciwdziałających nielegalnej eksploatacji kopalin. Poruszył również kwestie

Ryc. 1. Jezioro Turkusowe (wzrostki po eksploatacji surowców węglanowych wykorzystywanych do produkcji cementu portlandzkiego) – Wapnica. Fot. L. Jurys

dotyczące ochrony złóż w procesie planowania przestrzennego, zagospodarowania zasobów antropogenicznych i właściwej waloryzacji złóż kopalni, która pozwala na wiarygodną ocenę wartości gospodarczej konkretnych udokumentowanych złóż kopalni.

W swoim wystąpieniu minister wspomniał też o szansach na wzrost zatrudnienia polskich specjalistów na rynku geologicznym, które związane są ze wzrostem zainteresowania na rynku geologiczno-górnictwem polskimi złożami.

W trakcie sesji naukowej przedstawione zostały następujące referaty:

- ❑ *Propozycja ustawowej ochrony niezagospodarowanych złóż kopalni* – M. Nieć (IGSMiE PAN, Kraków), B. Radwanek-Bąk (PIG-PIB, Kraków);
- ❑ *Złoża antropogeniczne w unormowaniach prawnych i w praktyce* – R. Sałaciński (Uniwersytet Warszawski);
- ❑ *Problem waloryzacji złóż kopalni skalnych z punktu widzenia ograniczeń środowiskowych dla ich eksploatacji* – E. Pietrzyk-Sokulska (IGSMiE PAN, Kraków);
- ❑ *Wycena wartości koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie złóż kopalni z wykorzystaniem metod podejścia kosztowego* – R. Uberman (IGSMiE PAN, Kraków), R. Uberman (Krakowska Akademia);
- ❑ *Dokładność szacowania zasobów pacyficznych koncentracji polimetalicznych w obszarze IOM* – R. Kotliński (Uniwersytet Szczeciński), J. Mucha, M. Wasilewska-Błaszczak (AGH, Kraków);
- ❑ *Studium porównawcze metod modelowania geostatystycznego na przykładzie jednego ze złóż węgla brunatnego* – W. Naworyta (AGH, Kraków), J. Bendorf (MIBRAG mbH – kopalnie odkrywkowe Zagłębia Środkowoniemieckiego);
- ❑ *Konieczność ochrony złóż unikalnych wapieni dekoracyjnych w Polsce* – J. Bromowicz, B. Figarska-Warchoł (AGH, Kraków);
- ❑ *Geologiczne uwarunkowania eksploatacji złóż rud niklu w Szklarach* – M. Kobyłańska, A. Zielińska – (KGHM CUPRUM, Wrocław);
- ❑ *Górnictwo odkrywkowe na Pomorzu Zachodnim. Środowisko – geologia – górnictwo – geoturystyka* – A. Piotrowski, J. Relisko-Rybak (PIG-PIB, Szczecin), W. Pulkowski (Urząd Marszałkowski, Szczecin);
- ❑ *Geologiczno-miernicze oprogramowanie do odbiorów robót górniczych złóż rud miedzi w O/ZG Polkowice-Sieroszowice – od pomysłu do realizacji* – J. Kubiak, L. Sikora, R. Jedlecki, G. Pasternak (KGHM Polska Miedź);
- ❑ *Struktury koliste Sudetów i bloku przedsudeckiego jako perspektywiczne rejony występowania mineralizacji rudnej, na przykładzie struktury Damian w rejonie Gniechowic, SW od Wrocławia* – W. Korzecka, L. Kwaśny (KGHM CUPRUM, Wrocław), B. Przybylski (PIG-PIB, Wrocław);
- ❑ *Wykorzystanie spektroskopii odbiciowej w rozpoznawaniu i dokumentowaniu złóż kopalni metalicznych* – B. Bil, M. Niedbał (KGHM CUPRUM, Wrocław);
- ❑ *Ekosystemy wyrobisk po eksploatacji złóż kruszywa naturalnego, torfu i kredy jeziornej oraz ich znaczenie dla rekultywacji* – L. Jurys (PIG-PIB, Gdańsk);
- ❑ *Dokumentowanie, ochrona złóż kopalni i problemy ochrony środowiska* – A. Walczak-Sy (Geologia i Środowisko GEOŚ).

Dyskusję i całość obrad podsumował prof. Marek Nieć, zobowiązując się do przekazania poseminaryjnych wniosków do odpowiednich władz.

Następna część seminarium poświęcona była obchodom jubileuszu 40-lecia pracy naukowo-badawczej i dydaktyczno-wychowawczej Doktora Inżyniera Jerzego Góreckiego, pracownika Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska AGH. Po wystąpieniach i gratulacjach współpracowników, przyjaciół i uczestników, Jubilat podziękował wszystkim za życzenia i zadeklarował chęć dalszej działalności na rzecz popularyzacji wiedzy geologicznej.

W drugim dniu seminarium, 9 czerwca, odbyła się całodzienna sesja terenowa, podczas której uczestnicy zwiedzili ujęcie wód Uzdrowiska Kamień Pomorski oraz zapoznali się z eksploatacją złoża torfu Przybiernówko – Grądy II, k. Cerkwicy. Przedstawiono budowę złoża, cechy geochemiczne kopaliny oraz warunki hydrologiczne i hydrogeologiczne. Podczas eksploatacji torfu olbrzymią rolę odgrywa odwadnianie wyrobisk. Przypowierzchniowa warstwa urabianego złoża powinna być jak najbardziej sucha, ponieważ tylko wówczas mogą się po niej bezpiecznie poruszać maszyny. Na terenie kopalni torfu występuje niezwykle skomplikowany ekosystem, a nawet zespół wielu ekosystemów, o bardzo różnych walorach i możliwościach rozwoju.

Następnym punktem sesji terenowej był rejon Rewala i Trzęsacza – omówiono zagadnienia związane z metodyką i poszukiwaniem piasków do zasilania brzegu w rejonie Rewala. Sztuczne zasilanie plaż materiałem piaszczystym pozyskiwanym z dna morza jest jedną z metod ochrony wybrzeża.

W sesji popołudniowej uczestnicy wycieczki zapoznali się z rozwojem Bramy Świny obserwowanym ze Wzgórza Zielonka. Kolejnym punktem sesji było największe wyrobisko znajdujące się w Wapnicy. Fabryka cementu portlandzkiego w Lubiniu rozpoczęła tu działalność już w 1855 r., była to druga nowoczesna cementownia w ówczesnych Niemczech. Wydobyto kilkanaście milionów ton surowca. Obecnie wyrobisko wypełnione jest wodą. Jezioro Turkusowe znajduje się w rejestrze geostanowisk i posiada najwyższe oceny za atrakcyjność naukową, edukacyjną i estetyczną (ryc. 1). Ostatnim punktem sesji była budowa geologiczna klifu Wyspy Wolin w rejonie Międzyzdrojów.

Drugi dzień sesji terenowej poświęcony był problematyce ochrony środowiska na przykładzie eksploatacji złoża kruszywa naturalnego Storkowo (SKSM S.A.). Zakończenie sesji terenowej odbyło się nad Jeziorem Szmaragdowym (dawne wyrobisko kopalniane) w Szczecinie, gdzie omówione zostały zagadnienia zagospodarowania terenów pogórnictwowych.

Sesje terenowe przygotowane zostały przez zespół Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, Oddział Geologii Morza oraz Zakład Regionalny Geologii Pomorza, w składzie: Regina Kramarska, Leszek Jurys, Justyna Relisko-Rybak, Andrzej Piotrowski oraz Anna Walczak-Sy (Geologia i Środowisko GEOŚ).

Referaty konferencyjne zostały opublikowane w *Górnictwie Odkrywkowym* (nr 1–2/2011).

Grażyna Ślusarczyk & Joanna Specylak-Skrzypecka